

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΤΣΙΤΣΙΚΛΗΣ
(1920-1986)

Με το θάνατο του Μιχαήλ Ι. Τσιτσικλή την 1.ΧΙ.1986, η επιστήμη της ιστορίας του δικαίου έχασε άξιο και φιλόπονο ερευνητή, ο οποίος της είχε αφιερώσει όλο το περίσσειμα της καρδιάς και του χρόνου του παρά την έντονη επαγγελματική του δραστηριότητα. Ο Μιχαήλ Τσιτσικλής γεννήθηκε το 1920 στη Θεσσαλονίκη, όπου έζησε, σπούδασε και άσκησε με σπάνια επιτυχία για παραπάνω από σαράντα χρόνια το δικηγορικό λειτούργημα. Εμπνευσμένος από το παράδειγμα του διδασκάλου του Περ. Βιζουκίδη, στράφηκε προς τη μελέτη του αρχαίου Ελληνικού δικαίου και πρόσφερε πολλές και λαμπρές μελέτες, με επιστέγασμα τη διδακτορική διατριβή *Ο γάμος δι' αγοράς της συζύγου εις την προκλασικήν Ελλάδα. Συμβολή εις την δικαιοκίνη ανατομίαν της Ελληνικής προπολιτειακής κοινωνίας*, Θεσσαλονίκη 1978. Ήδη αρκετά χρόνια νωρίτερα είχε δει το φως η πρώτη του ιστορικοδικαιική μελέτη «Η ονοματοδοσία εις τους αρχαίους Έλληνας» (1954), και ακολούθησαν τα «Επιχειρήματα εκ της ονοματοδοσίας», «Εεδνόμοι-Εεδνωτής», «Χηρωσταί», «Είραι», «Ίστωρ», «Η μελέτη της ιστορίας του Ελληνικού δικαίου», «Αλφάνω-Αλφηστής-Αλφεσίβωια», «Coemptio. Ο ρωμαϊκός γάμος με αγορά της συζύγου», «Η καταγωγή του Αττικού δικαστηρίου των εφετών», «Περικλέους Βιζουκίδου δημοσιεύματα». Προικισμένος με γερή δικαιοκή και φιλολογική κατάρτιση, ο Μιχαήλ Τσιτσικλής προχώρησε στις σκοτεινές ατραπούς του δικαίου των ομηρικών χρόνων και κατέληξε σε συμπεράσματα και απόψεις που έχουν γίνει δεχτές από τη διεθνή σχετική βιβλιογραφία. Παράλληλα, η πολυμέρειά του τον οδήγησε στη συγγραφή φιλολογικών μελετών (όπως «Οδυσσέας και Ναυσικά. Το ερωτικό στοιχείο στον Όμηρο» και «Μικρά διορθωτικά» στον Αριστοτέλη), ποιητικών κειμένων για ορατόρια στη μνήμη των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, φιλοσοφικών, κοινωνιολογικών και μουσικολογικών δοκιμίων, μελετημάτων ποινικού δικαίου, καθώς και μεταφράσεων. Δεν περιορίστηκε στην άσκηση της δικηγορίας και την έρευνα. Ιδιαίτερα ενδιαφερόταν για την πολιτιστική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης. Συγκαταλέγεται στα ιδρυτικά μέλη και στα βασικά κατά τα πρώτα της βήματα στελέχη της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρίας «Τέχνη», στην οποία η πόλη μας πάρα πολλά οφείλει, και συχνά δημοσίευε άρθρα επίκαιρου καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος στον Τύπο. Ήταν ευπροσήγορος, θαρραλέος και ειλικρινής, με ανεπτυγμένο το αίσθημα του χιούμορ, αφοσιωμένος στους ανεξάρτητα από ιδεολογικές διαφορές πολυάριθμους φίλους του, στοργικός και ευτυχής οικογενειάρχης. Θα ήταν παράλειψη να μην τονίσω το συγκινητικό ενδιαφέρον του για τους νεότερους εν επιστήμη συναδέλφους του, καθώς και τις διακριτικές υποδείξεις του στις ερευνητικές μας αναζητήσεις. Θα μας λείπει ο χαριέας άνθρωπος, ο ρηξικέλευθος ερευνητής και ο ανήσυχος στοχαστής, που θα τον αναπολούμε πάντοτε με σεβασμό και αγάπη.

ΧΑΡΑΛ. Κ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ